

Réamhráiteas

Rinne an fhoireann athbhreithniú ar an bplean scoile don Ghaeilge I Mi Aibreáin 2021

Búnchúiseanna

Tá gá leis an bplean seo:

- Chun cuidiú linn an curaclam a chur i bhfeidhm agus a chur in oiriúint dár scoil
- Chun go mbeidh treoir chinnte againn i múineadh agus úsáid na Gaeilge
- Ionas go mbeidh léanúnachas agus forbairt ó rang go rang
- Chun an cur chuige cumarsáideach a chur i bhfeidhm sa scoil
- Chun comhthéacs a chruthú d'úsáid na Gaeilge sa scoil
- Chun eolas a thabhairt do dhaoine nua ag obair sa scoil

Fís

Ba mhaith linn, mar fhoireann, go mbeidh na páistí agus pobail na scoile in ann Gaeilge a labhairt agus a thuiscint ar a léibhéal féin go neamhfhoirmiúl i rith an lae sa chlós agus sa seomra ranga. Cuirfidh muid béim ar imeachtaí a bhaineann le cultúr na Gaeilge mar shampla, ag seinm na feadóige stain agus amhránaíocht. Tá súil againn go mbainfidh na páistí níos mó tuisceanna as ár gcultúr de bharr fhoghlaim na Gaeilge.

Aidhmeanna

Is iad na haidhmeanna atá againn mar fhoireann scoile ná:

- Gaeilge a úsáid chomh minic agus is féidir thart timpeall na scoile
- Cumas léitheoireachta agus scríbhneoireachta an pháiste a chothú i slí comhtháite ag leibhéal a oireann dó/di féin
- Go mbeadh grá don teanga níos tábhachtaí ná cruinneas teanga
- Cúram a dhéanamh ar fhorbairt shóisialta, chognaíoch, mhothúchánach, shamhlaíoch agus aiséitiúl an pháiste
- Feasacht teanga agus feasacht cultúir a chothú
- Clár bán idirghníomhach a úsáid chun suim, taitneamh agus tuiscint an pháiste a ardú sa Ghaeilge

1. Curaclam na Gaeilge

1.1: Cur Chuige Cumarsáideach

Déanfaidh muid sariarracht an modh seo a úsáid sna ranganna. Tá na muinteoirí ag obair le chéile chun na himpleachtaí seo a shárú.

Príomhthréithe an cur chuige cumarsáideach:

- Foghlaimeoir-lárnaithe
- Béim ar chiall agus ar úsáid laethúil na teanga
- Foghlaimeoirí gníomhacha
- Obair ghrúpa agus bheirte
- Pearsanú
- Gníomhachtaí céillí
- Bearnaí eolais
- Múintear an ghramadach de réir mar a bhíonn sí ag teastáil agus i gcomhthéacs oiriúnach
- Tús áite do na feidhmeanna teanga
- Dearcadh níos dearfaí i leith earráidí
- Múintear na scileanna éagsúla le chéile an oiread agus is féidir

1.2: Feidhmeanna Teanga

- Tá liosta de na heiseamláirí feidhmeanna teanga déanta amach le haghaidh gach aon rang. (Féach Aguisín 1)
- Leanann an liosta Feidhmeanna Teanga ó rang go rang.
- Caithfidh an múinteoir ranga aird a tharraingt ar na feidhmeanna i rith na scoilbhliana.
- Beidh an fhoireann ar fad aontaithe ar an gcur chuige

1.3: Snáitheanna an Churaclaim:

- Éisteacht
- Labhairt
- Léamh
- Scríobh

Labhairt: Teanga ó Bhéal

Neamhfhoirmiúil

- Múinteoir ag labhairt Gaeilge
- Múinteoir ag tabhairt treoracha
- Cuairteoirí sa scoil
- Foireann na scoile eatarthu féin
- Orduithe, teachtaireachtaí-iarraidh ar dhuine rud éigin a dhéanamh

- Mar theanga chaidrimh
- Mar theanga bhainisteoireacha
- Ócáidí spéisialta - Breithlá
- I gceachtanna eile, mar shampla, sa chorpoideachas ag cuntas "a haon, a dó, a trí".
- Éisteacht leis an Ghaeilge á labhairt go fíorchumarsáideach
- Frása na seachtaine - **Aguisín 2**
- Rolla- anseo, as láthair, b'fheidir go bhfuil sé tinn, ar saoire, níl sé/sí ar scoil
- Teachtaireachtaí
- Treoracha agus orduithe -Tóg amach/Tógaigí amach... Oscail/osclaigí
- Ceisteanna á gcur agus a bhfreagairt

Foirmiúil

- Sa rang Gaeilge (téamaí faoi leith)
- Rólghlacadh
- Ról-imirtí
- Drámaí
- Agallaimh
- Scéal a insint nó a léamh os ard (b'fhéidir do rang níos óige)
- Cuir síos orthu féin agus ar dhaoine eile.

Éisteacht

- Éisteacht le dlúthdhioscaí, dánta, amhraín agus rannta
- Éisteacht le treoracha, scéalta, cartúin ó TG4, aimsir TG4, orduithe, tráth na gceist, cluichí
- Éisteacht agus tomhas
- Éisteacht agus pictiúr a tharraingt
- Éisteacht agus mím a dhéanamh
- Éisteacht agus treoracha a leanstan
- Cluichí teanga - fiche ceist, cad atá sa mhála? Cluiche Kim srl
- Nuacht
- Aimsir
- Drámaí
- Agallaimh
- Dántaí
- Amhraín
- Scéalta
- Cláracha Teilifíse
- Cur síos orthu féin agus ar pháistí eile

Léitheoireacht

Naíonáin Shóisearacha- rang a dó	
Scéim	Abair Liom a-d
Síscéalta/Leabhair Idirghníomhach Áiseanna	▪

Úsáidtear an scéim abair liom sa seomra Sóisir

2020/2021 Abair liom a

2021/2022 Abair Liom b

2022/2023 Abair liom c

2023/2024 Abair liom d

Séim Léitheoireachta soilse

Rang 1 - cairde nua , Spórt Léigh sa Bhaile 1

Rang 2 - Áthas , Bréagáin Léigh sa bhaile 2

Rang a Trí agus 4	
Scéim	Abair Liom
Síscéalta/Leabhair Idirghníomhach:	▪
Léitheoireacht:	▪

Léitheoireacht:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Póstaeir timpeall an tseomra le laethanta na seachtaine, uimhreacha, dathanna ▪ An nuacht a léamh ▪ Athscríobh a léamh <p>Bíonn deiseanna léitheoireachta éagsúla ag na páistí.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Léitheoireacht faoi stiúir ▪ Léitheoireacht pháirteach ▪ Léitheoireacht roinnte ▪ Léitheoireacht aonair ▪ Leabhair ón scéim "Cleite"
------------------------	--

Rang a Cúig agus 6	
Scéim	Leabhair éagsúla
Síscéalta/Leabhair Idirghníomhach:	<ul style="list-style-type: none"> ▪
Léitheoireacht:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fógraí sa seomra ▪ Lipéid-doras, cófra, fuinneog ▪ Léamh-focail agus abairtí gairide ▪ Póstaeir timpeall an tseomra le laethanta na seachtaine, uimhreacha, dathanna ▪ An nuacht a léamh ▪ Athscríobh a léamh <p>Bíonn deiseanna léitheoireachta éagsúla ag na páistí.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Léitheoireacht faoi stiúir ▪ Léitheoireacht pháirteach ▪ Léitheoireacht roinnte ▪ Léitheoireacht aonair ▪ Leabhair ón scéim "Cleite"

Léitheoireacht:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fógraí sa seomra ▪ Lipéid-doras, cófra, fuinneog ▪ Léamh-focail agus abairtí gairide ▪ Póstaeir timpeall an tseomra le laethanta na seachtaine, uimhreacha, dathanna ▪ An nuacht a léamh ▪ Athscríobh a léamh
------------------------	--

	<p>Bíonn deiseanna léitheoireachta éagsúla ag na páistí.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Léitheoireacht faoi stiúir ▪ Léitheoireacht pháirteach ▪ Léitheoireacht roinnte ▪ Léitheoireacht aonair ▪ Leabhair ón scéim "Cleite"
--	---

2022/2023- Léigh sa bhaile c rang 3 agus 4

Léigh sa bhaile e rang 5 agus 6

2023/2024 léigh sa bhaile d rang 3 agus 4

Leigh sa bhaile f rang 5 agus 6

2022/2023 Abair liom f

2023/2024 Abair liom g

2024/2025 Abair liom h

2025/2026 Abair liom e

Scríbhneoireacht

Aidhmeanna

Go mbeidh na páistí in ann:

- Tascanna scríbhneoireachta a dhéanamh le cuidiú ón mhúinteoir agus, ina dhiaidh sin, go neamhspleách, bunaithe ar na téamaí ón scéim Ghaeilge
- Téacsanna gairide pearsanta agus cruthaitheacha a scríobh
- Tuiscint a fháil ar phróiseas na scríbhneoireachta trí athdhréachtú a dhéanamh

Tús na scríbhneoireachta

Tosnaíonn na páistí le scríbhneoireacht fhoirmiúil i Rang a Dó. Leanann agus feabhasann an próiseas seo ó rang go rang. Déanann na páistí tascanna scríbhneoireachta bunaithe ar na téamaí sa Churaclaim agus úsáidtear an cóipleabhar chun dul chun cinn a dhéanamh ar a gcuid scríbhneoireachta.

Naíonáin Shóisir

Rang a Dó

Téacsleabhar:	Abair Liom <ul style="list-style-type: none"> ▪ Éist agus tarraing ▪ Éist agus scríobh ▪ Líon na Bearnaí ▪ Scríobh an focal ceart ▪ Liosta focal ▪ Crosfhocail ▪ Focal faoi phictiúr ▪ Meaitseáil ▪ Déan abairtí
Cóipleabhar Gaeilge:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pictiúr le focal in aice leo ▪ Abairtí simplí ▪ Líon na Bearnaí ▪ Athscríobh ón gclár bán: An Nuacht ▪ Rannta
An Próiseas Scríbhneoireachta:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pictiúir le focail agus abairtí simplí ▪ Pictiúir le habairtí beaga agus níos déanaí, scéalta beaga ▪ Scéalta a chumadh bunaithe ar an Mhodh: Cathain, Cé, Cá, Cén áit, Cad? (Aguisín 4 - Frámaí Scríbhneoireachta)

Rang a trí agus rang Ceathair

Téacsleabhar:	<p>Abair Liom Craic le litriú</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Éist agus tarraing ▪ Éist agus scríobh ▪ Líon na Bearnaí ▪ Scríobh an focal ceart ▪ Liosta focal ▪ Crosfhocail ▪ Focal faoi phictiúr ▪ Meitseáil ▪ Déan abairtí ▪ Bí ag scríobh ▪ Freagair na ceisteanna ▪ Críochnaigh na habairtí
Cóipleabhar Gaeilge:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pictiúr le focal in aice leo ▪ Abairtí dá dcuid féin. ▪ Scéal beag a scríobh ▪ Líon na Bearnaí ▪ Athscríobh ón gclár bán ▪ An Nuacht a scríobh ▪ Rannta agus dáin
An Próiseas Scríbhneoireachta:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pictiúir le focail agus abairtí ▪ Pictiúir le scéalta beaga ▪ Scéalta a chumadh bunaithe ar an Mhodh: Cathain, Cé, Cá, Cén áit, Cad? (Agúisín 4 - Frámaí Scríbhneoireachta)

Rang a cúig agus a Sé

Téacsleabhar:	<p>Leabhair éagsúla</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Éist agus tarraing ▪ Éist agus scríobh ▪ Líon na Bearnaí ▪ Scríobh an focal ceart ▪ Liosta focal ▪ Crosfhocail ▪ Focal faoi phictiúr ▪ Meitseáil ▪ Scríobh na abairtí seo i gceart
----------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Déan abairtí ▪ Freagair na ceisteanna ▪ Críochnaigh na habairtí
Cóipleabhar Gaeilge:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pictiúr le focal in aice leo ▪ Abairtí níos faide ▪ Líon na Bearnaí ▪ Athscríobh ón gclár bán: An Nuacht ▪ Rannta agus dáin
An Próiseas Scríbhneoireachta:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Abairtí níos faide ▪ Pictiúir le scéalta ▪ Sraicleabhair ▪ Scéalta a chumadh ag baint úsáid as frásaí faoi leith, mar shampla, Ar dtús, Ansin, Ina dhiaidh sin, Ar deireadh, srl

Gramadach

Naíonáin Shóisearacha agus Naíonáin Shinsearacha	
Gramadach	Múintear go h-índíreach i mbun ranga é.
Comhaireamh (bun uimhreacha)	1 go 5

Naíonáin Shinsearacha	
Gramadach	Múintear go h-índíreach i mbun ranga é.
Comhaireamh (bun uimhreacha)	1 go 10

Rang a hAon Rang a Dó	
Téacsleabhar:	Abair Liom <ul style="list-style-type: none"> ▪ Éist agus tarraing ▪ Éist agus dathaigh
Comhaireamh (bun uimhreacha)	1 go 20 agus deiceanna 10-100
Comhaireamh (uimhreacha pearsanta):	Béim ar 1 go 10
Briathra:	Béim ar an aimsir chaite - Rialacha
Forainmneacha:	Agam, agat, aige, aici / Liom, leat, leis, léi /Orm, ort, air, uirthi

Rang a Trí	
Téacsleabhar:	
Comhaireamh (bun uimhreacha)	1 -100
Comhaireamh (uimhreacha pearsanta):	Béim ar 1 go 10
Briathra:	Aimsir Cháite, Aimsir Láithreach
Forainmneacha:	ag, ar, le, do, ó, faoi. in aice, os comhair, taobh thiar de,

Rang a Ceathair	
Téacsleabhar:	

Comhaireamh (bun uimhreacha)	1 - 100, i gcéadthaí go dtí míle
Comhaireamh (uimhreacha pearsanta):	Béim ar 1 go 20
Briathra:	Aimsir Cháite, Aimsir Láithreach, Aimsir Fháistineach
Forainmneacha:	ag, ar, le, do, ó faoi, chuig, de in aice, os comhair, taobh thiar de, os cionn

Rang a Cúig	
Téacsleabhar:	Leabhair éagsúla
Comhaireamh (bun uimhreacha)	1 go 1000
Comhaireamh (uimhreacha pearsanta):	1 go 20
Briathra:	Aimsir Cáite, Aimsir Laithreach, Aimsir Fháistineach
Forainmneacha:	ag, ar, le, do, ó, chuig, faoi, de, roimh, as in aice, os comhair, taobh thiar de, os cionn

Rang a Sé	
Téacsleabhar:	Leabhair éagsúla
Comhaireamh (bun uimhreacha)	1 go 1000, i mílte go dtí deich míle
Comhaireamh	1 go 20

(uimhreacha pearsanta):	
Briathra:	Aimsir Cháite, Aimsir Láithreach, Aimsir Fháistineach, Modh Coinníollach
Forainmneacha:	ag, ar, le, do, ó, chuig, faoi, roimh, as, i, thar, idir in aice, os comhair, taobh thiar de, os cionn

Litriú

Múintear an litriú go neamhfhoirmiúil i Rang a haon agus tosaíonn muid ar litriú foirmiúil i Rang a Dó. Chomh minic agus is féidir, leanann an litriú leis an ábhar atá á dhéanamh againn sa rang- ná dean litriú ina aonar. Iarr ar na páistí féachaint ar an bhfocal, úsáid a bhaint as agus srl. Is cóir litriú a bheith radharcach agus gan a bheith éistitheach.

Cur chuige don litriú: Féach-Abair-Clúdaigh-Samhlaigh-Scríobh-Ceartaigh

Rang a Dó
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bunaithe ar théamaí sa leabhar ▪ Ionann agus 1 gach oíche

Rang a Trí
Fuaimeanna agus focail

Rang a Ceathair
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bunaithe ar théamaí sa leabhar Ionann agus 3 gach oíche

Rang a Cúig

- Bunaithe ar théamaí sa leabhar
- Ionnan agus 4 gach oíche

Rang a Sé

- Bunaithe ar théamaí sa leabhar
- Ionnan agus 5 gach oíche

1.4: Comhtháthú na Snáitheanna

Déanann múinteoirí iarracht na snáitheanna uile a nascadh nuair a bhíonn téamaí á fhorbairt acu. Déanann múinteoirí iarracht na snáitheanna a mhúineadh as Béarla agus as Gaeilge ag an am chéile, mar shampla tríd drama nó 'Aistear', mar atá leagtha amach i **gCuraclam Teanga na Bunscoile**. Déanann an fhoireann sáriarracht ar chomhtháthú na snáitheanna gach Mí Márta le linn Seachtain na Gaeilge.

1.5: Téamaí, Straitéisí agus Modhanna Múinte

Tá an scéim "Bua na Cainte", foilsithe ag Edco, in úsáid againn ó na Naoínáin go Rang a Ceathair. Tá deich dtéamaí leagtha amach sa Churaclam Gaeilge do gach rang agus leantar iad seo in "Bua na Cainte". Is iad seo:

- Mé Féin
- An Scoil
- Bia
- Caitheamh Aimsire
- Éadaí
- Ócáidí Speisialta
- An Aimsir
- Sa Bhaile
- Siopadóireacht
- An Teilifís

Baineann na téamaí le saol an pháiste agus feictear leanúnachas iontu ó rang go rang. Tugtar treoracha an cheachta Ghaeilge as Gaeilge. Úsáidtear an modh díreach, modh na sraithe, an modh closlabhartha agus modh na ráite mar atá leaghta amach. Baintear úsáid as réimse modhanna agus straitéisí i ngach ceacht.

1.6: Gaeilge Neamhfoirmiúil

- Déantar iarracht sa scoil, Gaeilge a úsáid chomh minic agus is féidiri rith an lae, mar shampla, am rolla, am lóin, ar maidin.
- Déantar iarracht béim a chur ar Gaeilge Neamhfoirmiúil le linn:
  1. Seachtain na Gaeilge/Lá Glas
  2. Cómhrá na maidine, Frása na Seachtaine
  3. Ócáidí rialta i rith an lae...am rolla/lón/ar maidin srl (Aguisín 3)
  4. Prionta sa timpeallacht/fógraí/comharthaí/póstaeir
- Tá plean gnímh againn chun labhairt na Gaeilge a chur chun cinn (Aguisín 2-Frása na Seachtaine). Beidh gach duine sa scoil ag baint úsáide as an fhrása chomh minic agus is féidir, i rith an lae. Craolfaidh an príomhoide frása na seachtaine ar an Luan ar an chailleaire.

2. Pleanáil Éagraíochta

2.1: Pleanáil an mhúinteora

Tá dualgas ar gach múinteoir ranga a phleanáil gearrthéarmach/fadthéarmach féin a dhéanamh. Déantar cuntas míosúil ag deireadh gach mí agus coimeádtar iad san oifig.

2.2: Áiseanna

Tá muid ag baint úsáide as Abair liom o Na Naoínáin Shóisearacha go dtí Rang a Se . Sa phacáiste seo tá:

- Leabhar an Mhúinteora
- Leabhar an Pháiste
  - háiseanna don chlár bán idirghníomhach (póstaeir, scéalta, amhrán, dánna, cluichí)

2.3: Éagsúlacht cumais

Sa scoil seo déanfar iarracht freastal ar éagsúlacht chumais na bpáistí trí úsáid a bhaint as stráitéisí éagsúla múinteoireachta a oireann do pháistí éagsúla sna ranganna.

2.4: Comhtháthú le hÁbhair eile

Déanfaimid iarracht roinnt Gaeilge a úsáid chomh minic agus is féidir in ábhair dhifriúla sa scoil i rith na bliana. Bainimid úsáid as gach deis an Ghaeilge a labhairt i rithan lae. Déanann múinteoirí iarracht na snáitheanna a mhúineadh as Béarla agus as Gaeilge ag an am chéanna, mar shampla trí dráma nó 'Aistear', mar atá leaghta amach i gCuraclam Teanga na Bunscoile.

2.5: Measúnú

Tá an measúnú mar chuid lárnach den phróiseas teagaisc agus foghlama na Gaeilge. Seo iad na modhanna measúnaithe atá in úsáid againn:

1. Liosta na bhfeidhmeanna teanga (Aguisín 1)
2. Dírbhreatnú an mhúinteora
3. Tascanna/trialacha deartha ag an mhúinteoir
4. Bailiúchán d'obair an pháiste.
5. Scrúduithe caighdeánaithe Dromconrach don Ghaeilge ó rang 2-6
6. Scrudú ranga beag ó rang 2 -6

2.6: Obair Bhaile

De ghnáth tugtar obair bhaile sa Ghaeilge sna meán/ar-dranganna atá bunaithe ar an obair ranga. Dá bhrí sin, ní chuirfear aon stró ar na tuismitheoirí cuidiú leis na páistí murar féidir leo. Braitheann an méid obair bhaile ar éagsúlacht chumais na bpáistí.

2.7: Forbairt Foirne

Oibríonn na múinteoirí comhranganna le chéile chun plean oibre a chur le chéile. Beidh forbairt foirne á lorg againn nuair a bhéas an churaclaim nua ar fáil do na ranganna ar fad.

2.8: Tuismitheoirí agus an Ghaeilge

Molann an scoil do thuismitheoirí dearcadh dearfach a bheith acu don Ghaeilge chun cuidiú linn grá a chothú don teanga agus suim a mhúscailt inti. Tá an-tábhacht

ag baint le leanúnachas idir scoil agus baile. Úsáidtear Seachtain na Gaeilge, tionóil agus suíomh gréasáin na scoile chun an Ghaeilge a chur chun cinn. Tugaimid suirbhé do na tuismitheoirí gach trí bhliana chun a ndearcadh a fháil amach.

2.9: Comhionannas

Ó am go ham, tágann páistí go dtí an scoil, i rith na scoil bliana, ó cheantar eile, ó scoile eile, nó ó thír eile. Tugtar cumas na bpáistí san áireamh nuair atá siad ag tabhairt faoi fhoghlaim na Gaeilge. Muna bhfuil líofacht Bhéarla acu, ní chuirtear an-bhéim ar fhoghlaim na Gaeilge ag an tús. É sin ráite, bíonn an páiste ag glacadh páirte sa rang agus bíonn idirdhealú á dhéanamh ag an mhúinteoir.

Critéir Rathúlachta

(lena ndéanfar an polasaí a mheas)

- Páistí ag baint úsáide as Gaeilge gan nod.
- Páistí sásta páirt a ghlacadh sa rang.
- Páistí ag baint taitnimh as Gaeilge a úsáid sa rang.
- Gaeilge le feicéail agus le cloisteáil, ó am go chéile, timpeall na scoile.
- Torthaí na scrúduithe caighdeánaithe ag méadú.

Cur i bhfeidhm

A: Rólanna agus freagracht:

Tá gach múinteoir freagrach as an phlean a chur i gcrích.

- A dhearbhu go bhfuil frása na seachtainele feiceáil agus le húsáid i ngach rang.
- A dhearbhu go bhfuil na feidhmeanna teanga ar taispeáint i ngach rang sa scoil.
- A dhearbhu go bhfuil an phlean scoile a chur i gcrích i ngach rang.
- A dhearbhu go bhfuil áiseanna oiriúnacha Gaeilge ag gach rang.
- Eolas a thabhairt do na múinteoirí faoi Chúrsaí/Seachtain na Gaeilge srl
- Taighde a dhéanamh faoi áiseanna a bheadh oiriúnach don scoil.

B: Spriocdhátaí leis an bplean a chur i bhfeidhm:

Athbhreithniú

Spriocdháta don athbhreithniú

- Mionbhreithniú a dhéanamh i Mí na Bealtaine gach bliain
- Mórbhreithniú a dhéanamh i Mí na Bealtaine 2023 le cinntiú go bhfuil leanúnachas idir na bunranganna agus na hardranganna sa scoil.

Daingniú agus Cumarsáid

Thug an Bord Bainistíochta aitheantas don bplean reatha ar an.

Síniú: _____ (Cathaoirleach) **Dáta**

Aquisín 1

Feidhmeanna Teanga

Aguisín 2

Frása na Seachtaine

Frása na Seachtaine

1	Fáilte romhat
---	---------------

2	Dia duit/ Dia is Muire duit
3	Gabh mo leithscéal, a mhúinteoir...
4	Le do thoil/ Más é do thoil é
5	An bhfuil cead agam...?
6	An féidir liom...?
7	Ba mhaith liom...
8	Ta ...uaim, le do thoil.
9	Slán leat
10	Go raibh maith agat
11	Caidé mar atá tú? Go maith, (buíochas le Dia)
12	Ta brón orm
13	An maith leat? Is maith liom/ Ní maith liom
14	B'fhéarr liom...
15	Anseo/ Tá sé as láthair/ B'fhéidir go bhfuil sé tinn.
16	Tá orm...
17	Cé leis é? Is liomsa é.
18	Cá bhfuil tú ag dul? Go rang 2 srl
19	Cén Ghaeilge atá ar...
20	Níl a fhios agam.
21	Cad atá ort?
22	Ta tart/ ocras /tuirse srl orm
23	Cad é sin? Is ... é.
24	Cén t-am é?
25	Tá sé fuar/ fliuch/ ag cur sneachta
26	Ta cnag ag an doras

27	Seo duit nóta ó...
28	Tóg go bog é.
29	Breithlá sona duit
30	Nollaig shona /Cáisc shona

Aquisín 3

Teanga an Lae

Teanga an Lae

Am den lá	Naíonáin	Ranganna 1 + 2	Ranganna 3 + 4	Ranganna 5 + 6
Ar maidin	Dia duit. Dia is Muire duit. Maidin mhaith.	Dia duit. Dia is Muire duit.	Paidreacha Dia duit. Dia is Muire duit.	Paidreacha Dia duit. Dia is Muire duit.

		<p>An bhfuil tú go maith?</p> <p>Tá mé go maith.</p> <p>Níl mé go maith.</p> <p>An bhfuil cead agam dul go dtí an oifig?</p> <p>Tá airgead agam.</p> <p>Cá mhéad?</p> <p>Euro amháin, srl</p> <p>Seo nóta duit.</p>	<p>Dia daoibh.</p> <p>Caidé mar atá sibh?</p> <p>An bhfuil cead agam...?</p> <p>Caint faoin aimsir.</p>	<p>Conas atá tú?/ Caidé mar atá tú?</p> <p>Fáilte romhaibh.</p> <p>Tá mé ar fheabhas!</p> <p>Níl mé ach go measartha.</p> <p>Tá muid go maith; Caidé mar atá tú féin?</p> <p>An bhfuil sibh réidh?</p> <p>Tá muid réidh.</p>
--	--	---	---	--

Ainmneacha na bpáistí a ghlaoch gach maidin as Gaeilge.

Am rolla	<p>Anseo.</p> <p>Níl sé/sí ar scoil.</p> <p>Tá sé/sí tinn.</p> <p>Tá sé/sí sa bhaile.</p> <p>An bhfuil?</p> <p>Tá sé/sí...</p>	<p>Tá ... as láthair.</p> <p>Níl a fhios agam.</p> <p>Tá sí ag an bhfiacloir/ dochtúir.</p> <p>Chonaic mé...</p> <p>Ní fhaca mé...</p> <p>Chuala mé...</p>	<p>B'fhéidir go bhfuil sé tinn.</p> <p>Cén fáth?</p> <p>Tá beirt...</p> <p>Beidh sé déanach/ mall mar...</p> <p>Beidh sé ar ais amárach.</p> <p>Bhí mé tinn inné.</p> <p>Tá nóta agam.</p>	<p>Ceapaim/ Sílim go bhfuil...</p> <p>Bhí sé tinn aréir.</p> <p>Tá sí imithe go dtí...</p> <p>T á biseach air.</p> <p>Ní bheidh mé ar scoil amárach mar...</p> <p>Dúirt a ... liom go/ gur</p>
----------	--	--	--	--

			Seo duit nóta ó...	
Am loin	<p>Tóg amach an lón.</p> <p>Oscail mo bhuidéal.</p> <p>A bhuachaillí, seasaigí suas.</p> <p>A chailíní, seasaigí suas.</p> <p>Líne díreach</p> <p>Siúlaigí amach.</p> <p>Dún/ druid an bosca lóin.</p> <p>Cuir ort do chóta.</p> <p>Bain díot do chóta.</p>	<p>Tóg amach do lón.</p> <p>Cuir isteach do bhosca lóin.</p> <p>Tá páipéar ar an urlár.</p> <p>Téigh go dtí an líne.</p> <p>Oscail an doras.</p> <p>Cuir ort do chóta.</p> <p>An bhfuil cead agam mo chóta a fháil?</p> <p>An bhfuil cead agam mo lón a ithe?</p> <p>Tá sé ag cur fearthainne.</p>	<p>An bhfuil tú/ sibh críochnaithe?</p> <p>Siúlaigí amach.</p> <p>Ná bí ag rith.</p> <p>An bhfuil cead agam dul amach chuig an leithreas?</p> <p>Tógaigí amach an lón.</p> <p>Osclaigí na boscaí loin.</p> <p>Tá mé críochnaithe.</p>	<p>Déanaigí deifir.</p> <p>Cuirigí oraibh na cótaí.</p> <p>An bhfuil sé fuar amuigh?</p> <p>An bhfuil cead agam fanacht istigh?</p> <p>Sílim go bhfuil mé tinn.</p> <p>An bhfuil cead agam mo lámha a ghlanadh?</p>
Am imeachta	<p>Comhartha na Croise.</p> <p>Cuir ort do chóta.</p> <p>Cuir suas an chathaoir.</p> <p>Slán leat.</p> <p>Slán go fóill.</p>	<p>Comhartha na Croise.</p> <p>Slán libh.</p> <p>Slán abhaile.</p> <p>Slán agus beannacht.</p> <p>Tóg go bog é!</p>	<p>Comhartha na Croise.</p> <p>Paidreacha</p> <p>Caint faoi obair bhaile/ leabhar nótaí.</p> <p>Cuir ort do chóta.</p>	<p>Comhartha na Croise.</p> <p>Paidreacha</p> <p>Feicfidh mé amárach tú le cuidiú Dé.</p> <p>Tabhair aire.</p> <p>Slán abhaile.</p>

	Líne		Cuirigí suas na cathaoireacha. Tá sé a trí a chlog.	Ná dean dearmad. Bígí cúramach. Go n-éirí an bóthar leat /libh.
--	------	--	--	---

Aquisín 3

Frámaí Scríbhneoireachta

Rang a hAon

Ainm:

Dáta:

Cathain?

Cé?

Cén áit?

<p>Cathain?</p> 	<p>Cé?</p> 	<p>Cén áit?</p> 	<p>Cad?</p>

Rang a Dó

Ainm:

Dáta:
